
Käsityöläisistä kirkonmiehiin – ja veijareihin

Viipurin Suomalaisen Kirjallisuusseura ry:n Toimite 19 avaa etemme Ruotsin ajan Viipurin säädyistä ne, joiden elämää on lähteiden kautta mahdollisuus tarkastella. *Arki, kirkko ja artefakti – Viipurin kulttuurihistoriaa Ruotsin ajalla n. 1300–1710*, jonka professori Petri Karonen (Jyväskylän yliopisto) on toimittanut, vyöryttää silmiemme eteen joukon kirkonmiehiä selaamassa messukäsikirjoista esiin oikeita liturgioita kussakin poliittisessa suhdanteessa, Viipurin lukion lehtoreita, jotka pyrkivät urallaan papeiksi tai piispoiksi, julkaisemaan kirjoja tai avioitumaan edullisesti. Seuraamme varhaisia kuvataiteilijoita hankkimassa elantoaan Viipurin hiippakunnan kirkoissa, ylellisyystuotteita valmistavia kultaseppiä ja kangaskauppiaita sekä saksalaisia ja ruotsalaisia raatiherroja pitämässä kiinni kunniastaan, kun laivan tuomat nuoret miehet halusivat näyttää miehuuttaan arvostaan tarkoille kaupunkilaisille ja jättävät meille tietoa elämästä Viipurissa. Kaiken takana seisoo Viipurin linna, jossa kulloinenkin kruunun korkein virkamies yrittää estää jopa ylimystön keskinäisiä nujakoitteja. Piispankaupunkinakin Viipuri on hieman epävakaa, kun virkakaudet ovat lyhyitä ja jotkut piispoista yli-ikäisiä. Viipurin elämä kokee ensimmäisen suuren murroksen isovihan valloituksessa ja osa instituutiosta siirtyy länteen, ei kuitenkaan kaikki elämä.

VSKS:n Toimite 19 kuuluu toisena osana sarjaan *Viipuri – kulttuurin kaupunki*, joka julkaistaan vuosina 2016–2020 päivittämään tiedon aukkoja Viipurin kulttuurihistoriasta uusimman tutkimuksen ja lähestymistapojen valossa. Ensimmäisessä osassa *Muuttuvien tulkintojen Viipuri (Toimite 18, 2016)* tarkkailtiin muutoksia niissä tavoissa, joilla Viipurin historian eri vaiheita on tulkittu parin kolmen sadan vuoden aikana.

Tällä kertaa kootaan yhteen jo aiemmin saatavilla ollutta tietoa ja julkaistaan uutta aineistoa, katsauksia ja lähdelöytöjä. Kokonaisuudessaan vertaisarvioidussa julkaisussa eri tutkijasukupolvia ja useita tieteenaloja edustavat tutkijat valottavat monipuolisesti kulloistakin problematiikkaa. Viipurin arki muodostui elämästä kirkon helmassa sekä niistä erilaisista artefakteista kuten kirjoista ja esineistä, joiden kautta sääty-yhteiskunnan eri ryhmien identiteetti osaltaan rakentui.

Seuraavien *Toimitteiden* aiheina tulevat olemaan Vanhan Suomen aika ja saksankielisen kulttuurikauden viime vaihe autonomian ajan alkuvuosikymmeninä (Toimite 20) sekä sitä seurannut satavuotinen ruotsin- ja suomenkielisen kulttuurin huippukausi (Toimite 21). Viimeisessä osassa (Toimite 22) käsitellään sekä talvi- ja jatkosodan jälkeisen ajan viipurilaista diasporaa että neuvostoliittolaista ja venäläistä Viipuria.

Haluan kiittää kirjan toimittajaa, professori Petri Karosta sekä kaikkia lausuntoja ja palautetta kirjoittajille antaneita anonyymejä arvioitsijoita. FM, tohtorikoulutettava Sanna Supponen *Toimite*-sarjan toimitussihteerinä on vastannut hakemistosta ja aineiston viimeistelemisestä taittoon.

Helsingissä, 30. tammikuuta 2017

Pentti Paavolainen